

จิโรจน์ ตั้งสกุล. (2547). ภูมิปัญญาชาวบ้านกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน : ศึกษากรณี เครื่องทองลงหิน
ชุมชนประดิษฐ์โทรการ เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร.
วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา). กรุงเทพมหานคร :บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม. คณะกรรมการควบคุม : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิมลฤดี
วันสอน, ดร.ปรีดี โชติช่วง.

การวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา
พัฒนาการ การสืบทอด และกระบวนการเรียนรู้ของภูมิปัญญาชาวบ้านในการทำเครื่องทองลงหินและ
ศึกษากระบวนการของภูมิปัญญาชาวบ้านในการทำเครื่องทองลงหินชุมชนประดิษฐ์โทรการกับการ
พัฒนาเศรษฐกิจชุมชน โดยมีประชากรกลุ่มเป้าหมาย คือ กลุ่มอาชีพเครื่องทองลงหินที่มีความรู้
มีประสบการณ์และกำลังประกอบอาชีพนี้ ผู้ทำเครื่องทองลงหิน ผู้อาวุโสหรือปราชญ์ชาวบ้าน
ผู้ประกอบการหรือเป็นเจ้าของกิจการ กลุ่มลูกจ้างหรือคนงานและญาติพี่น้องหรือลูกหลานของคนทำ
เครื่องทองลงหิน จำนวน 26 คน ด้วยการเลือกผู้ให้ข้อมูลสนับสนุน โดยใช้วิธีสโนว์บอลล์
(Snow ball) วิธีที่ใช้ในการวิจัย คือ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การจัดสนทนากลุ่ม การสังเกตแบบ
มีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม

พัฒนาการการสืบทอดและกระบวนการเรียนรู้ของภูมิปัญญาชาวบ้านในการทำเครื่องทองลงหิน
ที่มีประวัติความเป็นมานานกว่า 50 ปี เป็นอาชีพหลักของคนในชุมชน ภายหลังจากที่ได้อพยพ
ย้ายถิ่นฐานจากต่างจังหวัดที่มีอาชีพเกษตรกรรมเปลี่ยนมาเป็นลูกจ้างในโรงงานอุตสาหกรรม พอมี
ประสบการณ์จากอาชีพนี้ในระดับหนึ่ง จึงแยกตัวออกมาดำเนินกิจการด้วยตนเอง ด้านการถ่ายทอด
ความรู้เป็นการเรียนจากสมาชิกในครอบครัว ที่ใช้แรงงานในครอบครัวเป็นหลักด้วยการใช้วิธีการ
แบ่งงานกันทำ อย่างไรก็ตามอาชีพนี้มีแนวโน้มจะขาดผู้สืบทอด เนื่องจากเห็นว่าเป็นงานที่หนัก
และเหน็ดเหนื่อย สำหรับกระบวนการเรียนรู้ของภูมิปัญญาชาวบ้านในการทำเครื่องทองลงหิน
ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ ขั้นการเรียนรู้ ประกอบด้วยการที่ชุมชนเป็นแหล่งการเรียนรู้ มีเครือข่าย
การเรียนรู้ของชุมชนและเป็นการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ขั้นการปฏิบัติเป็นการนำการเรียนรู้
มาสืบทอดเป็นกระบวนการผลิตทำให้เกิดภูมิปัญญาชาวบ้านและขั้นการนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง
ด้านความรู้ ทักษะ ทักษะ และความร่วมมือกันเป็นเครือข่ายเพื่อการช่วยเหลือต่อกัน

ภูมิปัญญาชาวบ้านในการทำเครื่องทองลงหินกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน สามารถทำให้
ครอบครัวและชุมชนที่เป็นหน่วยการผลิตมีการสร้างรายได้ วิถีชีวิตของคนในชุมชนมีความเป็นอยู่
อย่างพอเพียง การดำเนินกิจกรรมของกลุ่มหัตถกรรมเครื่องทองลงหินเป็นจุดเริ่มต้นในการเกิด
กลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนอย่างต่อเนื่อง กลุ่มออมทรัพย์มีแนวคิดในการพึ่งตนเองด้านเงินทุน
การใช้เทคโนโลยีแบบพื้นบ้าน มีช่องทางจัดจำหน่ายที่สามารถสร้างชื่อเสียงและความภาคภูมิใจ
แก่คนในชุมชน

Jirote Tangsakul. (2004). Local Wisdom and Development of Community Economy :

A Case Study of Stone Polished Bronzeware, Padittrolakarn Community
Chatujak District, Bangkok Metropolitan. Master Thesis, M.A. (Social Sciences
for Development). Bangkok :Graduate School, Rajabhat Chandrakasem
University. Advisor Committee : Asst.Prof.Dr.Wimonruedee Wansorn, Ph.D.
Dr.Preedee Shoteshoung,Ph.D.

This qualitative research used a sample of experienced bronze craftsmen who were currently in work and also those who used to work, senior community leaders, entrepreneurs, workers, and craftsmen relatives, as key informants. The total of 26 key informants were selected by snowball technique. Research methodology included in-depth interview, focus group as well as participatory and non-participatory observation.

Successive development and learning process of local wisdom in stone polished bronzewares had evolved for more than 50 years. It appeared that stone polished bronzewares had been the major source of income for Padittrolakarn community. Most community people had migrated from rural areas as they failed to service the farming. The beginning of stone polished bronze production started from apprentices in order to gain skills and particular knowledge. Some experienced craftsmen would then turn themselves into entrepreneurs, acquiring purchase contracts with stone polished bronze producers. This study found that learning process of becoming craftsmanship begin from craftsmen family teaching one another so that they could share work. The long period of succession in bronze craftsmanship, therefore had passed through relatives for generation. The process offered job security and support for family. However, there was a downward tendency of bronze craftsmanship because the lack of successive persons. This was due to the fact that young generation perceived the hardship of working process. In practice, the learning process of stone polished bronze production involved three stages: firstly, participatory learning in the community, secondly the process of bringing local wisdom into practice, and Finally the development of knowledge, belief, skills and community cooperation.

Local wisdom in stone polished bronze production and economic development of community helped increase the opportunity and income of craftsmen families. This might lead to self sufficiency in community. In addition, family could afford

TE164151

child education. It reflected the satisfying way of life in the community. It occurred that bronze craftware production had been extended in this community, for example, the establishment of savings group and the use of local technology to market their products. The community pride in their preserved culture and local wisdom which had been an important ground of its economic development. This study sustained the relationship between local wisdom of bronze craftsmanship and economic development of community.